

over Arbejderne og at være en Beskatning af dem. Det synes mig nemlig saa haandgribeligt som muligt, at selv om Kommunen ikke satte Prisen paa Gassen højere end absolut nødvendigt for at dække Udgifterne, fik Arbejderne derfor hverken mere eller mindre. Hvorledes Forholdet kan blive værre for Arbejderne, fordi man kræver en noget højere Betaling af de Folk, der brænde Gas i deres Lejligheder eller i deres Butikker o. s. v. synes mig umuligt at forstaa, saa vel som, at det kun skulde være en Skat paa dem, der arbejde paa Gasværket; det er en Skat paa Borgerne, men ikke det andet. Det ærede Medlem medtog Renter og Administration, som om det ligeledes skulde være en Slags Skat paa Arbejderne; men det strider i højeste Grad mod alle de Principper, som ogsaa Socialismen maa være bygget paa; for den Ting er sikker, at det Arbejde, der leveres, skal betales. Hvorledes kunde man ville, at Gasværket skulde blive opført og bygget for ingen Ting? Eller skulde de Folk, der byggede det, eller som arbejdede med derpaa, ingen Løn eller Betaling have for deres Arbejde blot for at de efterfølgende Gasarbejdere, som producere Gas, skulde kunne faa det fulde Udbytte af deres Kapital? Der er neblagt et betydeligt Arbejde i selve Opførelsen af Gasværket, og det er nødvendigt, at dette Arbejde betales; naar Opførelsen betales under den Form, at der stiftes en Gæld dertil, skal den betales senere, naar man ikke kan betale Beløbet straks.

Saa kom det ærede Medlem og ligeledes et andet Medlem, det ærede Medlem for 7de Kreds (Madjen), ind paa at omtale den skammelige Uretfærdighed, som Tolden i det hele skulde være, den ubillige Maade, det skulde være at beskaffe paa, sammenlignet med en Formue- og Lejlighedsstat. Ja, de Herrer talte vistnok af deres inderste Overbevisning; det fik man Indtrykket af; men de maa jo dog tillige vide, at der er andre, som have en anden Mening, og heldigvis er det saa, at selv om det maaske er umuligt at omvende de Herrer, der nu have sat sig saa stærkt ind i denne Anskuelse, have dog vi, der ere af den modsatte Mening, Flertallet af alle civiliserede Stater i Europa med os, for der er ingen civiliseret Stat endnu, der har tænkt paa at ophæve Tolden og indføre en Formue- og Indkomststat i Stedet for den. Alle Stater, hvad enten de ere Monarkier eller Republikker, bruge Tolden som en af deres allervæsentligste Indtægtskilder, og hvad er Grunden dertil? I Virkeligheden den, at Tolden som indirekte Afgift er overordentlig let at opkræve, fordi

det beror paa enhver Forbruger selv at bruge, hvad han finder for godt, mere eller mindre, eftersom han har Raad til. Derved kommer han til at udrede Staten paa den letteste, retfærdigste og billigste Maade. Der kan naturligvis være enkelte Positioner i Toldbloven, der ere mindre heldige, men det har ingen Ting med selve Princippet at gøre; slikt kan søges ændret. Men gennemgaende er Tolden den Maade, hvorpaa man lettest og behageligst faar en Skat ind — ja det er jo aldrig behageligt at betale Skat, men det er dog den behageligste og mindst trykkende Maade at komme af med, hvad man skal betale. Dette tror jeg dog heldigvis ogsaa endnu er den almindelige Følelse her til Lands, selv om det for Tiden er gjort til — jeg veed ikke, om jeg skal sige Agitationsmiddel, men det er dog i alt Fald den almindelige Floffel, som bruges, at Tolden skal aflastnes, og at man skal ind paa en Indkomststat. En Indkomststat er, naar den først er paalagt, vistnok skønt af alle som den mest trykkende og pinlige Skat, der findes; thi den forudsætter en Indblanding i den enkeltes private Forhold, som er i høj Grad uhyggelig. Den forudsætter, at alle andre kunne blande sig i, hvad hver enkelt har, naar man synes, at ens Nabo er bleven for lidt beskattet, medens man selv staar for højt i Skat. Den fremkalder almindelig Misfornøjelse allevegne. Derfor vil en Indkomststat altid blive sølt som i høj Grad uheldig. — De Herrer tro, at Tolden er særlig uheldig for den mindre bemidlede Klasse. Jeg tror ogsaa, det er en fuldstændig urigtig Opfattelse. Tolden kan ganske vist i det Øjeblik, den forandres, medføre forfælelige Stigninger og Synkninger i Priserne, men gennemgaende ubjævnets Forholdet saaledes, at den ikke bemærkes paa den Maade. Thi det er sikkert, og det er ogsaa berørt netop af de Herrer, at Arbejdslønnen retter sig ikke efter det, man her tror; den retter sig efter Prisen paa Livsforbrødenhederne; i de Lande, hvor det er billigt at leve, bliver Arbejdslønnen lav, og i de Lande, hvor det er dyrt at leve, bliver Arbejdslønnen høj. Hvis de Herrer arbejde hen til og tro at kunne naa at faa billige Levnedsmidler ved Ophævelsen af Tolden, vil jeg sige, at samtidigt vil Arbejdslønnen gaa ned ad. Nu hørte jeg nok det ærede Medlem, sige, at hans Maal var at faa lave Priser paa al Ting. Det skal jeg om et Øjeblik komme nærmere ind paa, naar jeg kommer til at tale om, hvad det ærede Medlem mente angaaende Bestyttelse. Han forklarede, at Bestyttelsen kom aldrig Arbejderne til Gode. Jeg vil blot nævne